

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 19. Oktoberben 1792.

Bétsben a' hosszú kedvetlen napok után Okt. 13 dikára dél tájban az idő fel tisztulván, estvére kelve a' leg-szebb Északi-világossággal (*Auro-ra Borealis*) tündököltenek az egek felettünk. Hetedfél óra tájban Észak és Nap-nyugott között az egész égnek kárpitja tsupa tűz által el borítottottnak lenni szemléltetett, a' melly tekintet valami 1 óráig tartván, az után egy darabig csak Észak felé a' *Horizon* felett láttzott valami fehérség, de a' veresség már egészen el-ozlott volt. — 10 óra tájban ismét vissza került az égnek veressége Észak és Napnyugott között, és a' fejérel elegyes veresség lokáig gyönyörködtette az ahoz értőket. A' *Romür Thermometruma* északai 11 órakor 7 grádussal állott felyül a' jég punktumon.

R r r r

Gen. *Haagen* az 5 ifjabb fő Hertzegeknek Udvari mesterekké tétettetett Gr. *Christelnig* helyébe, ki is magának *Mária Anna* fő Hertzeg Asszonynál nyert hasonló fő Udvari-mesteri helyet, a' melly rangal, a' fő Hertzeg Asszont a' jövő tavaszszal *Prága*ba kísérni szerentséje lészen. — A' minnyájunk egészsz örömére friss és egészséges állapotban lévő *Mária Juisia* fő Hertzeg Asszonykának, Felséges Urunk és Asszonyunk kedves kiss Léányának fő Udvari mesternéjévé pedig, Gróf *Wrbnánét*, vólt Rom. birodalom béli Tanátsos Gróf *Wrbnának* (igy olvassák: *Wirbna*) hitvessét, méltoztattanak ő Felségek rendelni. — Azt haljuk, hogy az Udvari Kamara Praesesse Gróf *Chotek* veress himlőben fekszik. — Az ide való fő Hadi Kantzellária a' *Speyeri* történetektől fogva kettőzteti a' maga szorgalmatolságait, és ismét uj Regementek vagynak indulandó félben a' tsatázó szélek felé. — — A' mi a' *Speyeri* vidékeket illeti, minthogy H. *Hohenlohe* ide fog téli szállásra jöni, kétség kívül el fognak a' Frantziák innen általa üzettetni. Némelly hírek szerint vissza-is mentek már a' Frantziák *Landauba*: de ez bizontalan.

Az új hírek azt erősítik, hogy Frantz. Gen. *Anselme* már bé vette légyen, a' *Sárdinia* Királyának *Piémontban* lévő edgyik fő városát *Nitziát*. Ez ha még bizontalan-is, igaz az, hogy ezen Frantzia Tengeri Vezér alatt egy 9 első nagyságú, vagy Linéás hajókból álló Frantzia hajós Sereg már kivezett a' *Mediterraneum* tengerre.

Egy *Párisi* uj tudósítás szerint Okt. 1. ső napján el-váloztották vólt a' Frantzia Királytól a' maga Familiáját, de más nap ismét vissza adták.

A' *Dümurier* bé szorittatásáról ezt írják, hogy bizonyoson bé lett vólna egy darab ideig szorittatva, de reménség felett 20-ezer fejekből álló segitése érkezvén, ez által véletlen ki-szabadittatott.

A' Tsatázó Piatzról.

A' Rénus vize mejjékiről. — *Worms* (*Wormatzia*) Oktor. 7 dikén. — „Innen ma dél után 2 órakor a' Frantzia Sergek, minekutánna magát a' várost, kardal és égetéssel való fenyegetések között, 66 ezer, a' *Mária münster* nevü Apáturságot 50 ezer forintokkal, a' több *Klaftromok* vagy *Fundatiók* közzül pedig mindeniket, hozzája mérséklett summával *Schatztzolták* volna meg. Ezen summáknak ma u. m. Okt. 7 dikén délben 12 órakor kellett volna le fizetődni. A' tanáts béli személjek pedig ennek lehetetlenségét a' Frantziák szeme eléjébe terjesztvén, egy kevés türedelemért esdeklettek, de semmi sem használván leg kisebbbet is, és az egész *Schatztzoló* summa a' ki szabott órára le nem számláltathatván, a' Városi *Polgármester*, 3 *Tizenhármások*, az az, a' 13 személjeből álló fő Tanátsnak 2 tagjai, a' város *Syndikusa*, a' Udvari Tanátsosok, 2 Apátzák, a' *Maria münster* Apátura, 's végre minden *Fundatióból* egy egy Kanonikus, a' fizetendő summáért való kezességül a' Frantziáktól el vitetteének. A' mint beszéllenek, az a' gabona és kész pénz béli nyereség, mellyet a' Frantziák ezen városban tanáltanak, közel egy millióra betsülterik, ezen kívül pedig a' Frantzia *Printz Condé* Sergéhez tartozó, és itt a' várban lévő sok ezer Sátorokat is, már Okt. 5 dikéig mind el-takarították vala a' Frantziák. Egyéb aránt szoross hadi fenytéket tartottanak, és a' lakosok közzül egyet is meg nem bántottanak. Már most *Speyer* városának meg-erősítésén és Sántzokkal való körül vételelén szorgalmatosan munkálódnak; mivel a' *Gen. Custine* fő hadi-szállása itt fog ezen túl lenni, ki is magát sok ki-adott irásaiban és a' paszizusoknak all-irásában, *Speyeri* Komendánsnak nevezi. „

Manheimből Okt. 3 dikán. — „A' Frantziák ugyan az ő nehéz ágyuzó készületeiknek egy részét *Landau* várába vissza költöztették: de a' tá-

bor maga nagyobb részint még ma is *Speyer* mellett fekszik, és az itt tanáltatott elés ház még szüntelen takarittatik *Landau* felé. A' Kánonikusok már előre mind elszaladtanak vólt *Speyerből*. Az ő otthon maradott tisztjeik pedig 75-ezer forint adót (*Contributi t* kéntelenítettének érettek *Gen. Custinének* fizetni, és azt mondják, hogy magára a' *Speyeri* Püspöki Fejedelemre, a' ki *Heilbronon* kereztül *Neustadt* felé a' leg-nagyobb sebességgel távozott-el, 150-ezer forint adót vetettnék. A' *Leiningeni* Hertzeg nagy bagázsiával érkezék ma *Manheimba*. (Ezen Hertzegnek földje *Worms* és a' *Speyeri* Püspökségek körül fekszik). Közönségesen szolván, itt az embereknek nagy része futásban foglalatoskodik. *Gen. Custine* ma egy Frantzia Kapitánt és egy néhány köz-embereket azért akasztata fel, mivel hogy az ő tölle ki-adatott szöröss-parantsolat ellen, pusztítottanak. „

Moguntziából Okt. 7-dikén. — „ Azon hirre, hogy *Gen. Custine* a' Frantzia tábornak egy részével *Worms* városába bé-szállott és schatztzol, itt *Moguntziában* mindenek fegyverre kaptanak; az *Akadémikusok* magok is, látván a' haza veszedelmét, önként fegyvert hoztanak-ki magoknak a' fegyveres házakból, és a' Vadász katonákkal edgyütt a' leg félelmesebb helyekre állottanak-ki vigyázatra. A' Vál. Fejedelemhez tartozó minden helységekbe sereggel omlanak bé a' fegyver fogható emberek a' városba, és a' magok óltalmakat egy tsepp vérekig ajánlják. A' Fejedelem részéről is igen kegyelmes ígéretet tétetének a' nép között közönségsé, melly szerint mind azoknak a' tsatázó polgároknak, valakik ezen háboruban olyan terhes sebet kapnak, hogy kenyereknek keresésére azon túl alkalmatlanok lésznek, a' Fejedelmi kaisából egészsz életekben 100 forintokat fognak elztendönként kapni. Az olyanoknak felesége 's gyermekei pedig, kik vagy helyben a' tsata pia-tzon meg-ölettetnek, vagy pedig vett sebek miatt

az után meg-halnak, mind addig fognak ezen 100 forint penzióval élni, mig közzüllök a' leg-kisebbik a' 12 esztendő t b e nem töltötte. Ha a' város meg gyűlytatván, valakinek háza el-ég, a' kárnak felét a' Fejedelmi kassa, a' másik felét pedig, a' társaság régulája szerint, a' lakosok fogják megfizetni, egy szóval, mind ezen kár-vallás a' közönségé fog lenni. „

(Hogy a' Frantziáknak *Wormsból* és *Türkheimből* *Speyer* mellé való le-takarodása, a' H. *Eszterházy* 15 Ausztriaiakból álló Serge' sebess jövetelének tulajdonittasék, már erről közelebb is irtunk. Ugyan ezt erősíti ezen *Moguntziai Levél* is.)

Frankfurtból ezt írják, hogy itt Okt. 6 dikán dél után 2 *Hessen-Darmstadt* Bataliónok, egy Sereg könnyű lovasággal, 12 ágyukkal, 4 haubitzokkal, és nagy számu hadi készülettal rakott szekerekkel együtt, parádében menének keresztül. A' *Hessen-Casseli Land-Gróf* Sergeinek egy része ismét *Hannauba* szállott-bé. A' H. *Eszterházy* 15 ezerből álló Serge'hez, *Frantzia Printz Conde*-is a' maga *Emigráns* Sergét hozzá tsatolván, ezen egyesült Sereg a' *Sveviai* kerületből siető lépésekkel közelit le felé a' *Rénus* mellett *Spira* vidékeire. „

Egy *Weinheimi* Oktobr. 3 dikán költ Levélben, igen hitelesen le vagynak azon *Speyeri* tsatának minden környülállásai irva, mellyben részünkről a' *Gyulay Sámuel* Regementjének 1 Batalionja, a' fő *Hertzeg Josef* Dragonyosainak egy osztályotskája, és egy *Moguntziai* Gyalog Regement valának jelen. Az egészsz Levélnek foglalata e' következőkből áll: — „

„Minden készületeink, a' mi katonáinknak éjjeli és nappali szüntelen való patrollérozásai, és a' Spiónoknak minden mesterkedései által is, a' Frantziáknak mozgulásaikról Sept. 29 dikén semmit meg nem lehetett tudni, azon kívül, hogy *Landau* várából senki ki nem botsáttatik; későn estve felé érkezett meg az a' hir, hogy a' *Weiszenburg* és *Lautenburg* mellett feküdt *Frantzia* Sergek *Landauban* gyülekeznek

nek öszve. Ezen hirre, előre való vigyázásból, a' hadi kassa, a' betegek és a' bágázsia *Manheim* felé indittatának, a' Sergek pedig, az ő lárma-helyeikre még 30 dikra virradó étzakára ki-rendeltének. A' lovasok *Lingenfelden*, *Hardhauzenen* 's a' több szükséges helyeken keresztül-kasul, egész éjjel patrolléroztanak. — Sept. 30 dikán jó reggel 6 órakor valami *Lingenfeldi* parasztok érkezvén meg, ezek azt erősítették, hogy egész *Lingenfeldig* semmi elenséget nem láttanak; a' mi patrollérozó lovasaink sem láttanak egész éjjel ellen-séget. „

„ Reggel 8 és 9 óra között, egy Hadnagy a' *Josef* fő Hertzeg Dragonyosai között egy kis tsopotskát, *Svégenheim* felé patrollérozni ismét ki bortsátván, mihellyest ezen Dragonyosok a' falu mellé érkeztenek, egyik közzüllök azonnal agyon lövetteték, és vagy háromnak lovai meg sebesítettének. Ugyan ekkor meg-érkezék a' Frantziák' *Royal* nevü Vasas Regementjének előre bortsáttatott tsopotja is (*Avángárdója*), és sok lovas és gyalog elenséges Regementek kezdték magokat a' *Dutienhofeni* erdők háta megett és a' *Manheim* felé menő utak körül egytzeriben meg mutatni, a' melyek előbb az erdők között rukkolván elő-felé, a' mi patrollérozó lovasainknak, a' kik a' Rénusnak árkából való ki-ütése miatt hozzájuk közelebb nem mehettének, tsak imitt-amott tüntenek vala szemek elejébe. „

„ El-foglaltatva lévén e' szerint a' *Manheimi* utak, és így a' miénkeknek *Manheim* felé való visszsa menetele is, minden a' mit a' mi Sergeink, a' magok óltalmára véghez vihettének, az vala, hogy a' *Speyeri* kapukra vivő 3 főbb bé-menő helyeket a' Gyalogság és az ágyuzó Sereg el-foglalá, a' lovaság pedig a' *Landau* felől lévő dombon állapodott-meg, mint a' hol az ellenséggel leg jobban tsatázhatott. Ezen lovaság segítségére rendeltettének, a' *Gyulai* Regementbéli Oberstltinánt
Dietc-

Dietrich és Moguntziai Májor *Cornelli*, a' Moguntziai Gránátérosoknak 1 osztályával, 1 osztály *Gyulaival*, egy Kompánia Moguntziai közönséges gyalogokkal, és egy ágyuval, melly a' lárma torony mellett a' Vám-háznál vala ki-szegeztetve. A' meg erősített tábort helyen feküdt Mog. Oberstl. *Fechenbach* egy osztály *Gyulaival*, még valami kevés gyalogokkal, és 1 ágyuval. A' *Worms* felől lévő kapu előtt feküdt Mog. Oberster Báró *Winkelmann*, 2 osztály *Moguntziaiakkal*, 1 osztály *Gyulaival*, 4 ágyukkal és 1 haubitzzal. Itt gyanítottott lenni a' főbb ütközet. Az ugy nevezett fejer kapu mellett Mog. Májor *Kaprik* vezérlése alatt olyan véggel vala egy Mog. osztály 1 ágyuval ki-rendeltetve, hogy a' miéinknek megtörténhető hátrálásakor segítségül légyen. A' népnek több része a' kapúkra és a' lárma torony mellé vala ki-osztatva. „

„ Ilyen hadi-rendel várták a' miéink a' Frantziákat. Délben tizenkettőd fél órakor fel-kérette Gen. *Custine* tollunk irásban a' várat, de semmi feleletet nem kapván tollunk, 12 ágyukat szegez-tetett a' *Worms* felől lévő kapunak, melyből ezen kapura ágyuztatni kezdett. Ez által ugyan a' kapu bé rontatott, de az itt fekvő Sergek még-is magokat vissza nem vonták, hanem kivált az ellenséges ágyuknak a' kapuk elejébe való vonattatásakor igen sok kárt tettek a' Frantziákban. — Egy *Bukovszky* nevű Dragonyos Hadnagy olyan jó móddal rendelte vólt el a' maga lovasait a' felyebb nevezett dombon, hogy a' Frantziák ötet mind addig megtámodni nem mérészték még 2 egész Regimentjek nem állott ellene elé, a' midőn ő is osztán magát a' mi gyalogjaink háta megé vissza vonta, mellyet az ellenség lovasai látván, gyalogjaink közé akartanak bé vágni, de vissza verettenek. Itt állott Kapitány *Jakubiska* a' *Gyulay* Regimentből egy Kompániával, mellyre az ellenség lovasai ismét réá ütven, Kapitány *Jakubiska* hirtelen *Keréjt*
(négy

(négy szeget) formált a' kompániából, (melly által a' Frantzia lovaság igyekezetét egészen semmivé tette „

„ Minekutánna az ágyuzás 2 egész óráig folyván, a' mi lovaink az ágyuk előll el lövettettek, és a' jó fekvés mellett, némely emberinket - is elvesztettük volna, Oberster *Winkelmann* szükségesnek ítélte lenni, magát a' *Vorms* felől lévő kapu előll a' városba vissza vonni, mellynek alkalmatosságával az el lövetett lovak helyett, a' tisztek a' köz emberekkel együtt magok vonták az ágyuka vissza a' városba. *Winkelmannak* a' városba való bémenetele a' több Sergeknek - is tudokra adattatván, ezek is hasonló módon, a' lovasoknak óltalma alatt, a' városba bé-takaródtanak, melly meg esvén, a' lovaság magát ahoz a' mi gyalog Seregünkhöz vonta, melly a' fejer kapun kívül a' hátrálásnak könnyebbitése végett hagyattott volt. — A' mi Sergeink magokat benn a' városban ismét rendbe szedték, és az utzákon hadi rendet formáltak. Az ellenség másodiksor is fel kérte ekkor a' várat, de nem telyesítették kívánsága. „

„ Az után ki kezdték a' mi tizteink a' népet és az ágyukat a' fejer kapun a' városból takarítani, melly olly serénységgel vitetett véghez, hogy az első csoport egy néhány ágyukkal 's egyéb hadi készületeivel, már 3 óra után a' *Rénus* partján állott, és ha a' *Rénusnak* túlsó partján lévő *Rheinhauseni* hajók, mellyeket a' miéink 100 *Lajos* aranyoknak ígérésével is próbáltak által hívni, által hozattathattanak volna, ezen első csoport Seregünkből, még tsak egy ember vagy ágyu is el nem fogattatott volna. Az után tsak hamar ki érkezett a' városból a' második és harmadik csoport is, úgy hogy dél után 5-tödfél órakor már az egész Sereg egy tsomoban volt a' *Rénus* partján. 's a' t. (A' mi ezen Levélből még itt hozzászon következnek u. m. — hogy mi képpen tették-le a' miéink a' fegyvert — mint mentek Capitulációra — mint

kisér.

kisértettének vizsgálja a' városba 's több e' félék — már ezek mászszor-is elég jól le-vóltanak irattatva.) — A' Frantziák' vesztése ezen tsatában, a' magok vallás-tétele szerint, réá megyen 1000 meg ölettettekre.

Páris. — A' Nemzeti Conventbéli dolgok. —
 A' 27 dik Septembéri ülésben olvastatott a' többek között Gen. *Monteskiönek Chamberyböl Sabaudiának* fő városából a' *Nemz Conventhez* irt azon Levele, mellyben azt a' szives indulatot írja-le ezen Generalis, mellyel a' Frantzia Sergek *Sabaudiának* lakosaitól bé-fogadtattanak. Arról-is jelentést tett ezen Levelében *Monteskiö*, hogy a' *Sabaudiaiak* Frantzia Országának egy 84 dik Depártmányáról beszél-
 nének, vagy pedig, hogy *Sabaudiából* a' Frantziák-nak óltalma alatt, egy különös Republicát kelle-
 ne formálni. Ő ugyan — *igy ir továbbá Monteskiö* — a' *Sabaudiai* lakosoknak ezen kívánságára sem-
 mi ujj rendelést még eddig nem tett, és a' dolgo-
 kat tovább is a' régi törvények szerint fogja mind
 addig folyni engedni, valameddig *Párisból* ez iránt
 más parantsolatokat nem vészen. — *Monteskiönek*
 ezen jelentésére azt a' Dekretomot hozta a' *Con-
 vent*, hogy a' dolog ki-nyomtatván, az Ország-
 nak mind a' 83 Departamentomjaihoz és a' tábo-
 rokhoz-is el küldettessék.

Kérdésbe jött az után — mint kellefsék *Sabau-
 diával* bánni? Némeljek azt javasolták, hogy ma-
 gára az Orzággra kellene bizni, hogy olyan igaz-
 gatásnak formáját valószíson magának, a' millyen
 éppen néki tetzeni fog, a' nélkült, hogy vagy a'
 Frantzia törvényeknek el fogadására, vagy pedig
 a' Frantia Republicához való ragadásra erőltetni
 kéne. Vóltanak sokan eilenben olyanok-is, a' kik azt
 mondották, hogy a' hadi költségekért valamit kívánni
 tsak

tsak ugyan jussa volna a' Frantziáknak, és némü-
némü tekintetben jó lenne attól az ő erőss fel tété-
lektől el-állani, melly szerint semmi némü hadból
az Országnak nyereséget hajtani nem akarnának.
Végre tsak ugyan az első jóvaslás állittaték meg,
és Dekretom által meg erősítették, hogy Sabaudiá-
nak szabadságában hagyattasék, magának olyan
igazgatásnak formáját valószítani, a' millyent néki
tettzeni fog.

Ugyan ezen ülésben a' *Conventnek* egy *Simon*
nevű *Sabaudiai*-fi tagja, azzal az indító okkal
kérte hazájába való botsáttatását, hogy hazája'
fiai gondolkodásainak módját a' mostani környül-
állások között igazgathassa; melly kérését a' *Con-*
venttől meg is nyerte. — *Rolánd* a' Belső Minister,
a' *Convent* kívánságára ismét meg-maradott ezen
magoss póltzon: a' Hadi-Minister *Serván* helyé-
be pedig *Page* nevezetű Frantzia tétetett Hadi-Mi-
nisterré.

Mind ezek felett nevezetesek valának Okt. 15-
napján azok a' jelentések, mellyeket a' Hadi Mi-
nister, Gen. *Dümurier* és a' *Braunsváji Hertzeg*
között lévő fegyver-nyúgvásról, a' fogjoknak egy-
mástól való költsönös ki tseréléséről, az ezt köve-
tett külömb-külob-féle tanátskozásokról (*Confe-*
rentiákról), barátságos öszve jövedelekről 's több
e' félékről terjesztett a' *Convent* elejébe. Emléke-
zett végezetre a' *Braunsváji Hertzegnek* azon utól-
só Pátenséről is, melly által ezen Hertzeg a' Tsá-
szárnak és Pruszszus Királynak végső akaratjokat
Sept. 28 dikán akkor küldötte kezéhez *Dümurier-*
nek, minekutánna a' Frantzia Királyi méltóság el-
töröltetésének hire az egyesült táborhoz meg-ér-
kezett volna; a' melly Pátens által minden addig
tartott tanátskozásoknak és fegyver-nyúgvásnak
ugyan azon napon, u. m. Sept. 28 dikán tökélle-
tesen vége szakasztatott. — Ezen ülésben érkezett
meg a' *Convent* elejébe, a' táborhoz küldetett Frantzia
Commissáriusoknak azon egész Páris Várofsát örömmel

mel el töltő tudósítása - is, melly által jelentetett, hogy a' Pruszszus és Aultriai Sergek a' magok táborokat éppen azon napon u. m. Okt. 1-ső napján fel-szedvén, vizsiza felé kezdettenek indulni.

(Mind ezekről a' történetekről a' közelebbi postán bővebben fogjuk olvasóinkat tudósítani.)

Azok a' hadi fogjok, mellyek felett nevezetesen az említett fegyver-nyúgvás alatt a' tanátskozáások valának, ezek vóltanak u. m. — Pruszszus Hadi Tanátsosok *Wágnern* és *Vollgnad*, Kabinét Titoknak *Lombárd*, 2 *Proviánt Commissáriusok*, 2 tábori posta Titoknakok, egy néhány tábori Jágerék és Postiliónok, kik egy tsatának alkalmatosságával való lovaglás közben útjokat el-vesztvén, valami Frantzia patrollérozókra akadtanak, és ezektől el fogattattanak vala. Ezek felett Sept. 22-dikén folyt a' barátságos tanátskozás.

A' leg ujjabb tudósítások szerént az egyesült sergek a' magok táboraikát *Cámpániában* Okt. 1-ső napján el-bontván, magokat *Grandprén* keresztül *Lotharingiába* visszafá vonták.

Ezen nevezetes és leg ujjabb történetről így irnak Brüsszelből Okt. 6-dikán: — „Egy néhány napoktól fogva semmi bizonyos tudósítást nem vehettünk az egyesült táboroktól. Tegnap (5-dikben) érkezék meg ide az Anglus Követhez Lord Elginhez egy Anglus tiszt ezzel a' hirrel, hogy H. *Braunsváig* a' maga táborával Verdünön keresztül jön visszafá felé. Ezen utján a' Hertzegnek senki sem tsudálkozhatik, ha meg gondolja; hogy *Campaniának* az a' része, mellyre az egyesült sergek bé-nemtenek vólt, minden vidékek közzül a' leg-terméketlenebb, és a' szüntelenül tarto alkalmatlan idők az eleségnek érkezését késleltetvén, felette nehéz dolog vala a' 150 ezer fejekből álló egyesült sergeknek, mellyek mellett tsak a' lovakat 120 ezerre lehet számlálni, ele-

eleséget tanálni. A' Braunsváji Hertzeg, a' ki a' maga sergeit azért kiméli, hogy a' győzedelem felől annál bizonyosabb lehessen, a' maga utját igen bőltsen meg-változtatta, mellyet vagy azért tselekedett, hogy az által az ellenséget az ő meg-erősített puszszusai között ki-tsalhassa, vagy pedig, a' mi még bizonyosabb, hogy a' hadi fordulásokban esett ezen változás által, valami nevezetes kárt tegyen valahol az ellenségnek, a' mint hogy azt-is erősítik nekünk, hogy kevés napok alatt egy nagy történetről fogunk tudósíttatni.

Egy *Lestyák* nevű *Békés* V. megyi *Berényi* lakos Magyar hazafi, 300 forintot érő eleséggel kívánta vala a' Fels. Ausztriai Udvar a' Török háboruban segélleni, melly akkor tölle ingyen el nem vétette-tett. A' folyó Frantzia háborura ismét 300 forintokat ajánlván a' meg-nevezett hazafi, ezen ő ajánlása Fels. Urunktól most kegyelmesen el-fogadták, és az ő hazájához és Királyához meg-mutatott hivségei, egy emlékeztető arany pénzjel jutalmaztatának-meg.

Ütnek erőss fákkal, ha megyünk veszekedni kutyákkal,

Ugy nevelik haragunk': reszket előre tagunk.
Trombita - Dob - szókkal Seregünk' dühösíteni valókkal,

Kezdik a' Hartzot elől — zúg a' hely' öble belől.
Hartzra jelül lőnek, 's az ebek viadalra ki-jőnek
Futnak ugatva felénk, mérgeket önt'ni belénk.

R'ánk mihelyenn törnek, dühösen faldosva gyötörnek,

Vérbe' fejünk' keverik, földre sok izbe verik.
Szembe' velek szállunk, valamig lehet ellenek állunk,

Veszteni kell! — ez az ok: hogy sokasodnak azok.
Mert ha dühös fővel, négy 's öt se' halad meg erővel,

Végre bajunk' nevelő több ebek áll'nak-elő.
Egybe' fülünk' kapják, fene módra morogva harapják,

Lábok alatt hörögünk földre le nyomva nyögünk.
Vér foly alá rólunk, melegen ki patakzik alollunk
Rab tetem'ink' gyötörik, tsontjait ütve törik.

Nézni sokan gyűlnek, veszedelmes ügyünknek örülnek,
Hogy ha vagyunk nehezenn, tapsokat ütnek ezen.

Sőt, valamig látják bajainkat, azokra ki tátják
Szájokat, úgy nevetik, pénzeket ér'tte vetik.

Ah be'! gonosz látás, be'! szilaj viadalra botsátás
Ördögi pénzt kereső Hartz! líralommal eső!

Ah! ti ne türjétek nagy egek! mivel e' Tsata vétek
Vért dühösít, 's útat másokat ölni mutat.

Rontja sokak' szivét; a' haragnak erőszakos ívét
Lőni tanítja; kezet gyilkos erőre vezet.

Durva kegyetlenség; haragot mutat; arra jelenség,
Hogy nehezen könyörül a' ki jajunknak örül. —

Nézni bajunk' vadság, kínozni goromba szabadság,
Ah'! nem adott soha még arra hatalmat az ég!

Ember! azért értsed julsod', 's az eget Te ne sértsed,
Széles az; úgy de nagyon bölts ki szabása vagyon.

Fogni szabad minket, meg is ölni szilaj feleinket.
Enni-való tetemünk; hasznos egyébire nemünk.

Szép ruha lesz bőrünk; bé takar hidegekbe' mi szö-
rünk.

Vad Seregünk', ha tehet hasznót, el ölni lehet.
Ugy de, ne kínzással legyen az, ne dühös mara-
tással;

Senki *Tirann* szabadon nem lehet ennyi Vadonn. —
Mondd ki Te szörnyűség' szerető! mi tsalárd gyö-
nyörűség

Tölts füled', ha bajunk hallod, a' Hartzba' jajunk?
Tarthatod é' szépnek, hogy ebek' fene körmei tépnek?
Vérünket ha nyelik kedved ez egybe telik?

Ah! könyörületlen, de miért lehetel Te kegyetlen?

Mit szereted, ha sebek kínnanak, és az ebek?
Tsúnya, hogy így óltunk örömet Te beléd, ha si-
kóltunk

Szived ugyan tserepes, hogy ha jajunkra repes.
Hát, szereted kérünk, ha patakzik a' Hartzba' mi
Vérünk?

Gyilkos erdöre tsaló kedv, fene vadba' való! —
Ah! oda van testünk! oda van! kezeidbe' hogy estünk,
Bús Seregünk nyomorúlt lett, hogy e' helybe'
szorúlt.

Már mi szabadságunk, mikor éltük örömbé' világunk'
Ah! oda van! kötözött lett Ura lántza között.

Szánjatok erdőkben lakozó Vadak a' Legelőkben!

Sirjatok e' bajokonn, ennyi siralmas okonn!

Már soha nem leszünk veletek! hanem itt el-enyé-
szünk,

Mind el-esünk idejénn e' Tsata tsúnya hejénn.
Bús Nevelők! rajtunk, valamig tsak e' Hartzba' so-
hajtunk

Sirjatok! édes Anyák, óh születési Tanyák!

Ah! mire nemzétek, tsupa kínra miért nevelétek

Búslakodó Seregünk'? — ködbe' borúljon egünk!

Hogy ha velünk vagytok fene-Tigrisek, áh! mire
hagytok

Hajdani Társatokat menni tsatára fokat?

Párdutz Oroszlánnyal Leopárd, diadalmas aránnyal
Afrika széle, felől, menteni jertek elől!

Alljatok

Alljatok érettünk bolzszút, ha mi nem tselekedtünk
 Bünt soha; még-is ebek gyötrennek, ennyi sebek. —
 Ah! de siralmúnkon, nints semmi haszon panaszúnkon
 Nem könyörül, ha ki-hív Hartzra, sok emberi szív.
 Vége, hogy itt sirunk, ki megyünk viadalra ha bírunk.
 Majd az ölö kutya-kar, porba dühödve takar.

*Irta Nagy Ferentz: a' Miskóltzi Ref. Gym. al-
 igazgatója. (A' második Apologus mászszor követ-
 kezik. — Ezen Verseknek szerzője rövid időn egy
 versekbe szedett szomorú Magyar Történettel-is szán-
 dékozik a' Magyar hazát meg-tisztelni.*

Utolsó jegyzések.

Luxemburgban dob-szónál tétetek minden utzá-
 kon és piatzokon közönségesé, hogy innen min-
 den Frantziák nagyok és kitsinyek, férjfiak és asz-
 szonyok *Limburg* felé, vagy pedig másuvá el-taka-
 ródjanak, a' hol a' hadi munkáknak és a' Sergek
 elé 's hátra való útozásaiknak alkalmatlanságára
 nem lesznek.

Brüsszelből 8. Okt. — Rüsszelnek ostroma
 félbe hagyattatott, és az *Austriai* Sergek Sept. 24-
 dikén jó reggel Sátoraiikat fel-szedvén, innen el-ta-
 karodtanak. A' Várnak ostromoltatása által meg-
 üresült ágyuk és mozsarak *Dornikba* takarittatta-
 nak vissza.